

Інновації у
проєктуванні
професійного
становлення
фахівців в
університетському
просторі

Збірник матеріалів конференції

Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені
К. Д. Ушинського»

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
State institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky" (Ukraine) Department of Pedagogy
State scientific institution

Ukrainian Institute of Scientific and Technical Expertise and Information (Ukraine)
Ivan Zyazyun Institute of Pedagogical and Adult Education of the National Academy of Educational
Sciences of Ukraine (Ukraine)

Southern Scientific Center of the National Academy of Sciences and the Ministry of Education and
Science of Ukraine

Jon Kryange State Pedagogical University (Moldova)

Iliia State University (Georgia)

Higher School of Sports Education (Poland)

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL
CONFERENCE

**«Innovations in the design of the professional
formation of specialists in the university space»**

Odesa – 2024

Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в
університетському просторі

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (Україна)

Кафедра педагогіки

Державна наукова установа

Український інститут науково-технічної експертизи та інформації (Україна)

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна

НАПН України (Україна)

Південний науковий центр НАН і МОН України

Державний педагогічний університет імені Йона Крянге (Молдова)

Державний університет Іллі (Грузія)

Вища Школа Освіти У Спорту (Польща)

Збірник матеріалів
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«Інновації у проектуванні професійного
становлення фахівців в університетському
просторі»,**

Одеса 2024

**Друкується за рішенням Вченої ради Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
Протокол № 17 від 27 червня 2024 року**

Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції *«Інновації у проектуванні професійного становлення фахівців в університетському просторі»* (Одеса, 20-22 травня 2024 року). Університет Ушинського, 2024. 220с.

Рецензенти:

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри філології Одеського національного морського університету
Тетяна Яблонська.

Доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри інноваційних технологій та методики навчання природничих дисциплін Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» ***Олександра Ордановська***

Ірина КНЯЖЕВА

*доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри
педагогіки*

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»*

Одеса, Україна

МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯК ЧИННИК ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

У сучасних умовах, коли незалежність і демократичний вибір нашої держави перебувають під загрозою, активна реалізація національної політики України, спрямованої на включення її до світового співтовариства, у тому числі й щодо освітньої сфери, стає особливо важливою. Саме освітня галузь відповідає за підготовку кваліфікованих компетентних фахівців, зокрема й педагогів, здатних працювати творчо, конкурентоспроможно і вирішувати виклики сучасного ринку праці. Важливим чинником їхнього професійного становлення в процесі здобуття вищої педагогічної освіти є методичний супровід.

Теоретичним підґрунтям вивчення проблеми забезпечення психолого-педагогічного супроводу професійного становлення майбутніх педагогів слугують дослідження І.Бега, А.Богуш, М.Гринчук, І.Зязюна, В.Кобильченко, В.Кузьменко, Т.Савченко, Т.Сєдової, Т.Сорочан, Т.Теличко та ін. Його методико-інструментальні аспекти стали предметом дослідження К.Авраменко, А.Богуш, С.Вітвицької, О.Киричука, Р.Найди, Г.Падалки, О.Савченко, Л.Таланової, Л.Хомич, В.Шарко та інших вітчизняних учених. Водночас і натепер ця проблематика не втрачає своєї

актуальності і має достатню кількість «білих плям» і в теоретичному, і в практичному аспектах її вирішення.

Зазначимо, що етимологічне коріння слова «супровід» можна зрозуміти, розглянувши його визначення у словнику української мови, де зазначається, що цей термін виник від дієслова «супроводжувати» і означає «дію супроводження», «спільний рух», «послідовність дії», «поєднання з іншим», «доповнення» [4]. Психолого-педагогічний аспект цього поняття акцентує на допомозі та підтримці особистісного становлення здобувачів освіти в процесі навчання або в позанавчальних ситуаціях, особливо тих, що потребують вибору. Він слугує методом, який сприяє створенню ефективної індивідуальної парадигми навчання та діяльності, а також умов для прийняття людиною оптимальних рішень у різних життєвих ситуаціях [5].

А.Журавель [2] розглядає психологічний супровід як процес організації комплексу заходів, спрямованих на практичне вирішення проблем, подолання труднощів, підвищення рівня психологічної стійкості та надання підтримки для якісного виконання освітніх завдань. Учений виокремлює основні складові психологічного супроводу, такі як ціль, суб'єкти та об'єкти супроводу, напрями діяльності та різноманітні форми, методи та засоби, які використовуються для його здійснення. Н.Мирончук [3] визначає педагогічний супровід як систему консультаційної, мотиваційної та психологічної підтримки для здобувачів освіти, яка враховує соціальні умови їхнього розвитку, їхні особистісні потреби та завдання щодо професійної підготовки.

Основною складовою психолого-педагогічного супроводу, за І.Бехом [1], є взаємодія між учасниками освітнього процесу, що характеризується гуманістичним підходом, акцентом на діалог, спрямованістю на внутрішній потенціал і конструктивністю. Це дозволяє зблизити цінності

та смисли, які мають учасники такого освітнього діалогу. Здатність психолого-педагогічного супроводу посилювати позитивні та знижувати негативні впливи на розвиток особистості, а також максимізувати внутрішній потенціал, дозволяє зіставляти його із зовнішніми впливами, що сприяє створенню сприятливого середовища для професійного становлення майбутніх учителів, зокрема й гуманітарних спеціальностей.

У контексті вищої професійної педагогічної освіти, психолого-педагогічний супровід розглядаємо як систему професійної діяльності викладача, що базується на максимальному використанні особистісних ресурсів суб'єктів освітнього процесу та спрямована на створення оптимальних умов для повного розвитку та успішного професійного становлення майбутнього вчителя. Його об'єктом є цілісний освітній процес.

Методичний супровід професійного становлення майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей тлумачимо як систему організованих заходів і практичних дій, спрямованих на надання підтримки, методичної допомоги та настанов у межах професійного розвитку майбутніх педагогів. Цей процес включає розроблення й упровадження інноваційного технологічного-методичного інструментарію, сучасних методичних матеріалів, проведення навчальних занять, семінарів, консультацій тощо, а також аналіз та оцінку якості освітнього процесу з метою підвищення професійного рівня майбутніх учителів.

Отже, методичний супровід передбачає надання допомоги та підтримки майбутніх учителів щодо їхньої результативної підготовки до розв'язання методичних завдань, пов'язаних із професійно-педагогічною діяльністю. Це передбачає: оволодіння системою методичних знань; формування здатності щодо діагностики та самодіагностики

результатів навчальної та квазіпрофесійної діяльності; розвиток умінь проектувати прийоми, методи і методики навчання; упровадження та розроблення інноваційних освітніх технологій. розроблення методичного забезпечення освітнього процесу ЗОШ на основі відбору інноваційного змісту навчання; моніторинг результатів навчання та якості освітньої діяльності через розроблення та використання відповідних методичних інструментів.

Здійснення методичного супроводу професійного становлення майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей уможливлється реалізацією таких вихідних настанов, як-от:

- принцип індивідуалізації, що передбачає створення особистої освітньої траєкторії для кожного учасника навчання та розкриття його потенціалу;
- принцип пріоритетності, що акцентується на внутрішніх можливостях кожного суб'єкта освітнього процесу;
- принцип демократичності, що включає різноманітність підходів і можливість вибору стратегій навчання;
- принцип діалогічності, який передбачає активну спільну діяльність усіх учасників освітнього процесу з метою досягнення спільних соціально й особистісно значущих цілей;
- принцип автономності, який надає суб'єктам освітнього процесу можливість самостійно вибирати шляхи розвитку та приймати відповідальність за свої рішення;
- принцип суб'єктності, що передбачає врахування особистісних ресурсів кожного учасника освітнього процесу та його активну участь у власному особистісному розвитку і професійному становленні.

Реалізація соціокультурного запиту щодо технологізації освітнього процесу, зокрема й у закладі вищої педагогічної освіти, спонукала до створення алгоритму здійснення методичного супроводу професійного становлення майбутніх

учителів гуманітарних спеціальностей, що передбачає такі етапи:

- діагностування сутності проблеми, визначення індивідуальних особливостей та ресурсів особистості для її вирішення;
- моделювання індивідуальної програми саморозвитку та самовдосконалення з метою подолання проблем та підвищення результативності професійного становлення;
- діалогічна взаємодія, спрямована на спільний пошук шляхів розв'язання проблеми та вибір найбільш доцільного варіанту;
- обговорення спектру знайдених варіантів і надання підтримки у виборі оптимального;
- забезпечення підтримки й допомоги в реалізації обраного плану дій, спрямованого на професійний саморозвиток;
- надання допомоги у коригуванні в разі необхідності обраного плану, на основі рефлексії та моніторингу отриманих результатів.

Отже, методичний супровід майбутніх учителів гуманітарних спеціальностей представляє собою складне й різноаспектне явище, що має багато функцій. Його здійснення є важливим чинником ефективного професійного становлення здобувачів вищої педагогічної освіти.

Література

1. Бех І. Д. Психологічний супровід особистісно орієнтованого виховання. *Початкова школа*. 2003. № 3. С. 1–6.
2. Журавель А. П. Психологічний супровід оперативно-службової діяльності особового складу підрозділів охорони державного кордону України: Автореф. дис... канд. психол. наук: 19.00.09; Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2006. 20 с.

3. Мирончук Н. М. Педагогічний супровід майбутніх викладачів вищої школи у процесі професійної підготовки. *Нові технології навчання: наук.-метод. зб.* Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. Київ, 2016. Випуск 89. Частина 2. С. 127–131.

4. Новий тлумачний словник української мови. У 4-х томах. Уклад. В. Яременко, О. Сліпушко. Київ: АКОНІТ, 1999. Т. 4. 684 с.

5. Психолого-педагогічний супровід формування особистості дошкільника: колективна монографія. За заг. ред. В. Кузя. Умань: ВПЦ «Візаві», 2017. 212 с.

Наталія АВШЕНЮК

*доктор педагогічних наук, професор,
завідувач відділу зарубіжних систем педагогічної
освіти і освіти дорослих Інституту педагогічної освіти і
освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України,
Київ, Україна*

АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ КУРИКУЛУМУ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛІВ У ЗАРУБІЖНИХ КРАЇНАХ

Здійснене дослідження свідчить, що у сучасному міжнародному освітньо-науковому дискурсі трактування терміну «курикулум» великою мірою залежить від національного контексту конкретної країни, але, по суті, воно зосереджується на тому, що цей феномен означає:

- упорядкований зміст та план професійної підготовки;
- набір керівних принципів щодо того, що студенти-майбутні вчителі мають вивчати і чого мають навчитися в системі педагогічної освіти;